



* De sluipmoord op De Lijn

pg. 2

* Afscheid van Joost Vandommele

pg. 4

* Het eerste "Brussels Gewest" in 1944

pg. 9

* Jef van Extergem: aan de ballingen

pg. 11



* Het ontstaan van de Provisional IRA

pg. 14

* De Turkse invasie in Rojava

pg. 21



Personeel vertrekt en nieuwe buschauffeurs zijn moeilijk te vinden. De groeiende stroom aan klachten leidt ertoe dat de ombudsman zijn naam uit de Google-zoekmachine liet schrappen. Dienstverlening gaat jaar na jaar achteruit door de besparingen. Veel passagiers zien bussen niet opduiken (200.000 geschrapte ritten in 2018, Het Nieuwsblad), zonder dat er naar hen gecommuniceerd wordt. Chauffeurs moeten werken met voertuigen die hopeloos verouderd zijn. Lijnwinkels sluiten en diensten worden zo sterk gecentraliseerd dat klant of personeel soms het halve land moet doorkruisen om iets gedaan te krijgen. En net wanneer De Lijn de slechtste resultaten uit z'n geschiedenis kan voorleggen, wordt het idee gelanceerd om tijdens de spits de prijzen omhoog te doen. Het openbaar vervoer in Vlaanderen zit duidelijk in een crisis. Een crisis die door de Vlaamse overheid zelf - bewust - wordt uitgelokt. Het doel is dan ook het openbaar vervoer zodanig verzieken dat privatisering nog als enige "oplossing" verkocht kan worden.

De regeringspartijen wijzen nu het management van De Lijn zelf (en uiteraard de "eeuwig stakende" vakbonden) met de vinger. Het is de gemakkelijke tactiek natuurlijk: de regering

Het doel: privatisering als enige "oplossing" kunnen verkopen

berispt het management voor al de problemen, en het management wijst naar de chauffeurs en naar de vakbonden die door hun stakingsacties de reizigers in de kou laten staan. Maar dat is een verdraaiing van de feiten: lang niet alle geschrapte ritten zijn het gevolg van stakingen. Het personeel reageert ook maar op het wanbeleid dat gevoerd wordt. Er is een schrijnend personeelstekort; zo komen veel chauffeurs amper nog aan hun pauzes toe omdat ze hun hele shift aan een stuk door moeten rijden. Door het personeelstekort moeten chauffeurs soms gesplitste diensten doen waarbij ze uren verliezen tussen twee halve diensten door. En bussen en trams zijn vooral tijdens de spits vaak ook slachtoffer van verkeersproblemen. Dit zijn zaken waar het gefrustreerde personeel zelf maar weinig aan kan verhelpen. Chauffeurs zijn natuurlijk het eerste gezicht van De Lijn en krijgen dus al de kritiek en verwijten van passagiers over zich heen. Maar het is natuurlijk de regering zelf die De Lijn in een dwangbuis van steeds kleinere budgetten dwingt. Wanneer de regering dan "minimale dienstverlening" eist tijdens stakingen is dat wel bijzonder cynisch, aangezien de afbouw van dienstverlening nu juist het doel is. Het probleem is net dat de regering de dienstverlening tot het minimum wil dwingen. Dit gaat zo ver dat nu zelfs managers het "zinkende schip" verlaten (zie De Standaard, 22 oktober), omdat ook zij inzien dat de beperkte budgetten geen degelijk beleid meer mogelijk maken.

Het wanbeleid rond De Lijn is al een tijd aan de gang, maar het was onder minister Ben Weyts van N-VA dat het ondergraven van het openbaar vervoer in een versnelling ging, en het is onder de nieuwe minister Lydia Peeters van Open VLD dat het werk blijkbaar voltooid zal kunnen worden, want de liberalisering van het openbaar vervoer is een prioriteit geworden van de regering Jambon I. Conform de Europese eisen, uiteraard, maar het is niet dat de regeringspartijen het tegen hun zin zullen doen... het dogmatisme van de Vrije Markt is al langer een drijfveer voor deze regeringspartijen, getuige hun kritiekloos omarmen van de internationale vrijhandelsverdragen.

De liberalisering van het openbaar vervoer, en vervolgens allicht de privatisering ook van De Lijn zelf, zou volgens de herauten van dit marktfundamentalisme de problemen moeten oplossen. Private investeerders zouden dan conform de wetten van vraag en aanbod de lacunes invullen die een overheidsbedrijf niet invult, en dit veel efficiënter doen ook dat

zo'n overheidsbedrijf. Dit liberale axioma beantwoordt zeker niet aan de realiteit, integendeel. Als winst de drijfveer wordt, dan zullen die investeerders zich vooral richten op de meest lucratieve diensten, en zullen veel aan sich financieel verlieslatende lijnen worden geschrappt, ook al zijn die maatschappelijk wel noodzakelijk.



De vraag is of een dienst als het openbaar vervoer wel kàn geliberaliseerd worden in de praktijk. Er zijn heel wat argumenten om openbaar vervoer als een "natuurlijk monopolie" te beschouwen: een economische sector waar verschillende spelers naast elkaar (al dan niet privaat of publiek) eerder de efficiëntie ondermijnen dan versterken. Om het wat simpel te stellen: het heeft geen enkele zin om twee tramspoorlijnen naast elkaar te leggen opdat twee trammaatschappijen met elkaar kunnen concurreren. De infrastructuur is van dien aard dat een monopolie haast onvermijdelijk is. Bovendien is het voor de klant ook weinig efficiënt om voortaan twee, drie, vier verschillende abonnementen, kaartjes en tarieven te moeten gebruiken om zich te verplaatsen.

Voor Vlaanderen komt daar nog de problematische demografische spreiding bij.

Dit relatief dichtbebouwde en dichtbevolkte land kent geen echte scheiding tussen stedelijke omgeving en landelijke omgeving, deels wegens een slecht ruimtelijk beleid in de voorbije eeuw, deels vanwege historische redenen (een relatief dicht netwerk van stedelijke kernen). Verkeerskundig gezien is Vlaanderen een ingewikkeld kluwen van verkeersaders en pendelroutes waarin enkel een doordacht gepland openbaar vervoer echte oplossingen kan bieden, zowel op lokaal als op nationaal vlak. Dit aan de kortetermijndoelstellingen van "de markt" overlaten zal enkel tot meer chaos leiden.

De V-SB beschouwt het huidige beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van het openbaar vervoer daarom als nefast voor de toekomst van de mobiliteit in Vlaanderen. De doelbewuste sabotage teneinde de liberalisering verkocht te krijgen aan de publieke opinie zijn bijzonder kortzichtig en tonen dat deze regering niet de belangen van het Vlaamse volk ter harte draagt, maar zich volledig heeft ingeschreven in het via "Europa" opgedrongen neoliberalisme. Niet de passagiers en het personeel tellen, wel de winsten van multinationals.



In memoriam

Afscheid van Joost Vandommele

Maandagavond is onze vriend en kameraad van het eerste uur Joost Vandommele na een slepende ziekte overleden.



Sinds jaar en dag kenden we Joost als een man met vele facetten: uitgesproken linkse flamingant, spoorwegman, vakbondsman, historicus, internationalist ... Maar ook en vooral iemand met het hart steeds op de goede plaats wiens aanwezigheid voor velen zal worden gemist.

Geboren in een gezin met sterke Vlaams-nationale wortels, zette hij zijn eerste politieke passen als jongeling binnen het rechtse Vlaams-nationalisme. Niet in het minst onder de invloed van de Ierse strijd evolueerde hij al snel naar de radicale linkerzijde, samen met de anderen van wat al gauw de Werkgroep Arbeid zou vormen. Later vormde Joost jarenlang een drijvende kracht achter het Ierlandkomitee.

Voor iedereen die van ver of van dichtbij iets met "links en Vlaams" te maken had, was Joost een begrip. Maar ook ruimer was Joost uitgegroeid tot een referentie vanwege zijn onovertroffen kennis van de geschiedenis van o.m. de sociale strijd (niet in het minst van Gent, waar hij een unieke stadsgids was) en het aktivisme (met inbegrip, maar niet beperkt tot Joosts grootvader, de dichter René de Clercq).

Met Joost verliezen we dus ook een deel van ons geheugen. Joost was een amateur-historicus in de edelste zin van het woord en bood zodoende een broodnodig tegenwicht tegen de gezagsgetrouwe tendensen binnen het "officiële", academische milieu. Joost heeft zich tot op het laatste op dit vlak ingezet. Gelukkig kon Joosts magnum opus Gent, een bakermat van democratie en socialisme nog in 2017 van de pers rollen.

Hieronder publiceren we de hommage van Miel Dullaert aan onze overleden vriend Joost.



In memoriam Joost Vandommele (1956-2019) - 08/11/2019 -

Een politieke vriend is niet meer. Zijn overlijden schokt niet alleen zijn gezin met zijn echtgenote Chris en de kinderen Katrien en Sanne. Hij was een man van links- en Vlaams engagement in woord, geschrift en daad. Hij laat ons een grote erfenis achter, een erfenis van inspirerende herinneringen en idealen die één mensenleven overstijgen.

Inspirerende herinneringen

De laatste keer dat wij Joost spraken, enkele weken geleden, vast gekluisterd op een ziekbed thuis in Ledeberg-Gent, gaf hij nog een montere indruk. Omgeven door de liefdevolle zorgen van zijn echtgenote Chris. Zijn gezicht met wat blos, zijn ogen blonken, de laptop in de hand, het spreken en het geheugen nog helder, 'to the point'. Af en toe nippend aan een glas fruitsap. Met die vaststelling alléén, kon je niet vermoeden dat een dodelijke ziekte zijn lichaam volledig in haar greep had tot het

overlijden erop volgde op 28 oktober 2019. Op 9 november werd plechtig afscheid genomen in het rouwcentrum 'Westlede' te Lochristi.

Woelige familiegeschiedenis

De familiegeschiedenis van Joost was niet zonder drama. Zijn ouders werden geconfronteerd met de repressie na WOII wegens hun Vlaamsgezindheid in een beweging en omstandigheden die in die periode ontspoorde. De ouders van Joost kwamen uit een 'geletterde' familie. Niet evident in een Vlaanderen waar de

taalgrens tegelijk een sociale grens was. En opkomen voor de Nederlandse taal een daad van verzet was tegen de toen heersende franskiljonse klasse. Langs moederszijde, was grootvader René De Clercq (1877-1932) een flamingantisch taalleraar en literator. In WOI was R. De Clercq verbonden aan de "activistische" stroming in de Vlaamse Beweging die met de steun van de Duitse bezetters de Vlaamse onafhankelijkheid probeerden te realiseren via de 'Raad van Vlaanderen'. Hij werd ter dood veroordeeld, vluchtte naar Nederland waar hij later stierf. Hij schreef gedichten, liederen, passend binnen de Vlaamse- en de arbeidersbeweging. Anseele zag in hem de enige potentiële dichter van de socialistische beweging. Langs vaderskant waren grootmoeder en grootvader onderwijzers. Joost zou daar ook de talenten van krijgen: zijn verteltalent en het omgaan met schriftelijke bronnen in zijn passie voor geschiedenis (zie verder).

Zijn ouders waren, afkomstig van West-Vlaanderen, naar Sint-Niklaas verhuisd, in een soort ballingschap om een nieuw leven op te bouwen. In Sint-Niklaas vond vader Herman Vandommele (1921-2016) werk en een inkomen als bediende bij een Amerikaanse firma IMC waar machines voor het produceren van conservenblikjes werden gemaakt voor de wereldmarkt. (Vader Vandommele werkte zich op tot marktonderzoeker. Gezien zijn functie waarin hij werkte kwam hij wereldwijd in contact met de groenten- en fruitsector. Hij schreef er een cultureel-historisch naslagwerk over).

Joost, kind en tiener

Joost werd geboren in 1956 in de stad Sint-Niklaas. De tijd van de naoorlogse wederopbouw, het begin van de opbouw van de welvaartsstaat en van de Koude Oorlog. Joost kende als kind een gelukkige jeugd in één van de vele parochies in de stad, de Kristus Koningparochie. Na de extreemrechtse ontsporing in WOII kreeg het democratische -, progressieve flamingantisme een nieuwe start waaraan Joost zich kon laven. In het Waasland waren de democratisch-progressieve ankerpunten: Maurits Coppieters (1920-

2005) en Nelly Maes, Roger Van Ranst, ...met in hun zog onder meer de veel jongere Lieven Dehandschutter (momenteel burgemeester van Sint-Niklaas).

Bij elke tiener met een ontluikend bewustzijn zijn er meestal 'coups de foudre' die een onuitwisbare invloed op je verder leven hebben. Bij Joost kwamen in onze gesprekken steeds twee ervaringen terug. In het atheneum, in het vierde middelbaar, had hij een vriend een zekere Willy Van Dosselaer, hij las het socialistisch dagblad 'Vooruit' en was Belgisch gezind. Hij sprak tegen Joost over familieleden die hij verloren had in een nazi- concentratiekamp. Joost was daarover geschokt. Hij zou voor altijd het fascisme verwerpen en vriend worden met zijn schoolmaat Willy. Joost leerde later een meisje kennen waarmee het klikte en huwde. Het was Chris De Wolf, die opgegroeid was in een totaal ander milieu dan Joost: ze is de dochter van ouders die in het verzet waren tijdens WOII. Ze baatten bij het station van Dendermonde een druk café uit, in een soort Allo-Allo-situatie uit de gekende televisiereeks. Een tweede 'coup de foudre', leerde hem de klassenverhoudingen kennen in Vlaanderen. Rechtover het ouderlijk huis van Joost woonde een buur, een schrijver, een zekere Van Spittael die werkte op de scheepswerf Boel aan de Schelde in Temse. Op een avond bezocht Joost hem met vader en vond hem in tranen. Het bleek dat de baas van de werf samen met enkel andere topvklui gevraagd had voor hem een luxejacht in te richten. Van Spittael en zijn kameraden hadden er heel hun hart en kunnen ingelegd, maandenlang. Toen de vrouw van de baas kwam kijken naar het resultaat stond het gepresteerde werk haar niet aan. Van Spittael en zijn collega's mochten de vrucht van hun arbeid op een vuurtje gooien, verbranden en opnieuw beginnen! Dat was voor de tiener Joost ongehoord. Van dan af is Joost weliswaar van thuis uit flamingant, maar evenzeer socialist geworden. Het herinnert me aan de uitspraak van een gekend Vlaamse socialist die zegde dat "de gave van verontwaardiging voor sociale onrechtvaardigheid de eerste

vereiste is om een authentiek socialist te worden”.

Duizendpoot

Joost verhuisde in 1974 na zijn middelbare studies naar Gent om er aan de universiteit geschiedenis te studeren. Wegens een toen onbekende zenuw-aandoening moest hij afhaken. Joost zocht werk en kwam terecht bij de spoorwegen. Eigenlijk was het zijn geluk want hij kon in onafhankelijkheid zijn historische interesses ontwikkelen.

Hij werkte als ‘spoorman’ op de personeelsdienst van de NMBS- Gent. Van binnenuit zag hij hoe een overheids-bedrijf werkt. Hij werd militant van de socialistische vakbond ACOD- Spoor. Joost was een duizendpoot in het progressief Vlaams militantenwerk in de jaren zeventig- tachtig van vorige eeuw. Als jongeman was Joost actief in links Vlaamsgezinde actiegroepen. Zo ondermeer in de jaren zeventig in de Werkgroep Arbeid opgericht door zijn vriend Pol Van Caeneghem, de werkgroep rond het tijdschrift van Jan Olsen ‘Het Pennoen’. Bezige bij Jan Olsen organiseerde in de jaren tachtig colloquia waar Joost actief aan deelnam. Eén van de colloquia ging over een “Vlaams Progressief Alternatief”. De bedoeling was om samen met Maurits Coppieters het terrein te verkennen om een zoveelste Vlaamse frontvorming te overwegen (Tien jaar later in 1996 zal ‘Het Sienjaar’ gelanceerd worden door M. Coppieters en de sociaaldemocraat Norbert De Batselier). In de jaren tachtig van vorige eeuw kregen de kommunisten een sterkere Vlaamse reflex, o.l.v. van de Gentenaar en Vlaams voorzitter Jef Turf. Vlaamse kommunisten knoopten terug aan met de vooroorlogse periode waarin zij als Vlaamse KP ook naar de IJzerbedevaart trokken als symbool van hun invulling van het Vlaams autonomie-streven (in navolging van bijv. Jef Van Extergem, 1898-1945). Dat initiatief gaf een vonk bij Joost, en hij werd militant van de KP- Gent. In de jaren tachtig schreef Joost regelmatig voor het weekblad de Rode Vaan. In 1992 kreeg het tijdschrift Meervoud een nieuwe start o.l.v. Christian Dutoit (1956-2016). Hier ook leverde hij regelmatig bijdragen. Hij

was lid van het bestuur van het Priester Daensfonds, lid van het Masereelfonds, en actief als bestuurslid in het René De Clercq genootschap vanaf 1989 (na de opening van het museum in 1991 wierp Joost zich op het historisch onderzoek door bijdragen in de Nieuwsbrief, het schrijven van brochures en het organiseren van tentoonstellingen).

Joost was een duizendpoot, ook in zijn recent links-flamingantisch engagement. Het uitte zich in columns voor de progressief Vlaamsgezinde netwerkgroep Vlinks plus zijn gewaardeerde toespraken op sociaalfamingantische trefdagen. Sinds de oprichting van de links soevereinistische Vlaams-Socialistische beweging (V-SB) in 2007 was Joost er ook actief lid. Zo hielp hij de links-Vlaamse traditie voortzetten, maar werkte ook mee aan het voortleven van het geheugen van die traditie (bijv. de herdenking van de moord op Herman Van den Reeck), maar ook de traditie van de internationale solidariteit bij de dertigste verjaardag van de Ierse republikeinse hongerstakers van 1981.

Ierland

De inter-nationale solidariteit ontbrak immers niet bij Joost. Vooral solidariteit met Noord-Ierland, waar een bloedige burgeroorlog kankerde tussen het IRA en de Britten. Hij reisde dan ook regelmatig naar (West)Belfast vanaf 1973 met de werkgroep Arbeid van zijn vriend Pol Van Caeneghem, later voor het Ierlandcomité, en dit tientallen keren, logerend bij particulieren. De links nationalistische partij Sinn Fein is tot vandaag invloedrijk, waarmee Joost goede contacten had (cfr. Gerry Adams, °1948, de historische leider die recent op pensioen ging). Joost is er fier op dat hij zijn steentje heeft bijgedragen aan het Goede Vrijdag Akkoord van 1998. Hij gaf de kameraden van Sinn Fein in Vlaanderen onderdak en voedsel, toen zij in Brussel discrete, voorbereidende gesprekken voerden over een mogelijke wapenstilstand en een vredesakkoord.

Naslagwerk

Naast de vele artikelen, voordrachten, brononderzoek, was het magnum opus

van Joost, zijn boek over de sociale geschiedenis van: “Gent, een bakermat van democratie en socialisme”. In maart 2017 werd het boek voorgesteld voor een breed publiek in het historische vakbondsgebouw van het ABVV op de Vrijdagmarkt in Gent. Ik denk dat Joost de eerste is die het klaarspeelde zoveel mensen uit de vakbond en de Vlaamse beweging samen te verzamelen. Het was toen een feestdag voor het linkse flamingantisme.

Joost was sinds juni 2004, gediplomeerd gids geworden van Gent met de nodige historische kennis. Het boek over de geschiedenis van Gent is het resultaat van twintig- dertig jaar voordrachten, bronnenonderzoek, gidsbeurten in Gent en artikels. ‘Boek’ is hier niet het juiste woord. Dat is te banaal voor het gepresterde werk. Het is een boek, maar ook een naslagwerk met schitterende tekeningen, foto’s van gebouwen, gravures en 22 gedichten van zijn grootvader René De Clercq. Zijn vrouw Chris en de kinderen Katrien en Sanne zijn trots op het resultaat dat hun vader, vastberaden en met monnikengeduld, had klaargespeeld



Het naslagwerk is ook een postuum eerbetoon aan zijn grootvader René De Clercq. In het naslagwerk wordt bijv. het monumentale schilderwerk van Hendrik Luyten (1859-1945) prachtig afgedrukt,

met name een triptiek: De Werkstaking in de Borinage van 1886. Het ergerde Joost mateloos dat deze triptiek die in de jaren 1890 verschillende Europese Biënnales haalde, ligt te verkommeren in de kelders van het Museum voor Schone Kunsten (MSK) in Antwerpen. Joost opperde mij ooit het voorstel om dit wereldkunstwerk in één actie letterlijk naar boven te halen en zijn plaats te geven in een Vlaams museum. Het bleef niet bij intenties in andere uitdagingen. Door tussenkomst van Joost bij de directie van de Bond Moyson, werd het door de socialistische beweging verwaarloosde grafzerk van Emile Moyson (1838-1868), op het hoofdkerkhof Robermont in Luik-Bressoux, gerenoveerd. Door de directe actie, samen met het Masereelfonds Gent en het AMSAB, werd een standbeeld opgericht van de toondichter van de ‘Internationale’, de in Gent geboren kommunist Pierre De Geyter (1848-1932). Joost had vanop zijn ziekbed nog plannen om in zijn gemeente Ledeborg een standbeeld op te richten ter herinnering aan de “patattenoproer” eind juli 1941 (wat volgens hem in het Gentse als de eerste opstand tegen de Duitse nazi- bezetter kan beschouwd worden). Ik noem Joost een wandelende encyclopedie van de sociale geschiedenis van Vlaanderen. Wel, met zijn schitterend naslagwerk over de sociale geschiedenis van Gent, wordt de kroon op het werk gezet. We zijn er zeker van dat het de tijd zal trotseren en voor velen een leesboek, kijkboek en studieboek zal zijn.

Joost was een gedreven man, met veel emoties, niet extrovert, maar met een grote innerlijke kracht. In een toespraak (2013) voor het Masereelfonds, afdeling Sint-Niklaas, onder de titel “Daens of Dalrymple” stelde hij “Authenticiteit is een schaars goed vandaag. Ik draag ze hoog in het vaandel. Ik draag niet graag iemand anders’ kleren. Te veel fictieve, virtuele, onechte toestanden leiden tot geestesziekten. Echte authenticiteit kun je ook vinden in het volkse, ongecompliceerd, rechtuit en zonder veel effect zoeken. Volgens mij heeft de moderne mens nood aan waarachtigheid”. “Zijn” was voor hem belangrijker dan “lijken”. Joost bleef optimistisch om, de emancipatie van

Vlaanderen in een doorgedreven economische democratie of socialisme en de identiteitsvormende culturele democratie, te laten samengaan. "En als de meerderheid in Vlaanderen thans rechts is, en dreigt Dalrymple om de hoek, is het aan ons om het tij te keren. Ik blijf geloven in eigen kracht".

We eindigen waarmee we begonnen zijn: Joost in zijn laatste weken op het ziekbed. Het is in wat volgt tekenend voor de passie en doorzettingsvermogen van Joost. Een aantal weken voor zijn overlijden schreef hij, in de weinige goede momenten, een drietal bijdragen bestemd voor de zomer van 2020 over belangrijke gebeurtenissen 100 jaar geleden in 1920. Gebeurtenissen die in het collectieve geheugen van Vlaanderen hun plaats hebben. Het gaat over de

moord op de linkse flamingant Herman Van den Reeck (1901-1920) in Antwerpen op 11 juli 2020, en de 11 juli toespraak in Gent van de socialist Kamiel Huysmans (1871-1968).

Geschiedenis is overwegend een verhaal van de huidige heersende klasse. Haar wereldbeeld wordt ingeplant bij het volk via machtige instituten (media, pers, reclame, onderwijs, sociale organisaties) om volgzzaamheid, conformisme te produceren. Joost heeft er zijn leven aan besteed om het volk zijn eigen geschiedenis te laten lezen. Volgens ons een noodzakelijke voorwaarde voor de emancipatie van de Vlamingen. We mogen hem er dankbaar voor zijn.

Miel Dullaert, 08/11/2019



Laatste groet aan Joost, te Lochristi. Honderden mensen waren aanwezig, familie, vrienden en kameraden, die de vele organisaties en bewegingen vertegenwoordigden waar Joost actief was.



15 december '44: Het eerste "Brussels Gewest"

Exact 75 jaar geleden creëerde het weggevluchte naziregime de allereerste administratieve scheiding tussen Brussel en de rest van Vlaanderen. Tijdens de oorlog ging ook de verfransing onverminderd voort. Misschien is het tijd dat, na de extreemrechtse zijde van het Vlaams-nationalisme, ook het Brusselse separatisme afstand neemt van zijn verleden?

15 december 1944: nazi's creëren eerste "Brussels Gewest" (een steekje)

1989 was een bijzonder jaar: waar in Duitsland een fysieke muur viel, werd er in Vlaanderen één opgetrokken. Met name gebeurde datgene waar de Franstalige politieke klasse, mee aangevoerd door de ranzige haatbeweging FDF, al jaren van droomde: er werd een administratieve scheiding doorgevoerd tussen de Vlaamse hoofdstad Brussel en zijn achterland. Dit, zo dachten ze, zou hen behoeden voor die vermaledijde tweetaligheid, zeker wanneer dit weldra gevolgd zou worden door de overheveling van het toezicht op de gemeenten naar het

Administratieve scheiding tussen Vlaamse hoofdstad en achterland

nieuwgevormde Brusselse Hoofdstedelijke Gewest – en inderdaad: zoals uit de verslagen van de vicegouverneur blijkt, neemt de tweetaligheid van de Brusselse ambtenaren sindsdien jaar na jaar af. Gelukkig is er ook steeds een tegenbeweging vanwege de Brusselaars geweest, alsook een solidariteit vanuit de Vlaamse provincies, waardoor het Nederlandstalige cultuurleven en onderwijs konden opbloeien – een reden te meer waarom neoliberal afbraakbeleid ook vanwege "nationale" motieven te laken valt.

Maar dit was niet de eerste keer dat het Brusselse separatisme een overwinning boekte, of toch niet op papier. Immers, op 15 december 1944, exact 75 jaar geleden, kon het een eerste scheiding vieren: het naziregime – dat toen al het grootste gedeelte van het Nederlandstalige gebied, met inbegrip van Brussel verloren had (maar uit grote delen van Noord-Nederland moesten ze nog worden verjaagd) – besloot immers de Belgische staat officieel aan te hechten. In één beweging werd het gebied driedelig opgedeeld, wat natuurlijk volledig in tegenspraak was met de wensen van de Vlaamse Beweging (denk bv. aan het Federaal Statuut dat door de Frontpartij bij monde van de sociaaldemocraat Herman Vos). Waar Vlaamsgezinden als Jef Van Extergem en Victor Brunclair en grootnederlanders als Pieter Geijl in de kampen werden gestoken, besloot men Wallonië en het grootste deel van Vlaanderen op papier toe te vertrouwen aan twee uitgesproken antiflaminganten: resp. de belgicist Léon Degrelle en de uitgesproken antiflamingant Jef van de Wiele, voorstander van het opgaan van de Vlaamse en Nederlandse cultuur in het genazificeerde Duitsland.

Brussel – met uitzondering van Evere, Ganshoren en Berchem – daarentegen werd van de rest van Vlaanderen uitgezonderd en omgevormd tot het afzonderlijke "vrije rijkstad" Distrikt Brüssel, onder leiding van een Duitse militair en dus rechtstreeks onderworpen aan het Duitse gezag – parallellen met de dromen van sommigen over een Eurodistrict Brussel zijn misschien wat overdreven.

Distrikt Brüssel: "vrije Rijkstad"

In tegenstelling tot de moedwillige beeldvorming vanuit rabiata-Franstalige kringen was de Tweede Wereldoorlog geen periode van “vervlaamsing” van Brussel-16 – overigens was op dat ogenblik, volgens de officiële Belgische talentellingen, het Nederlands nog “de meeste gesproken taal” van 34% van de inwoners, en wie de taalpraktijken van de oudere Brusselaars ook vandaag nog kent beseft dat een zeer groot deel van de “officiële Franstaligen” allicht ook nog van huis uit Nederlandstalig was. Hoe dan ook: de geschiedenis van het Brusselbeleid onder de nazibezetting was ongetwijfeld complex, maar het kan misschien interessant zijn eventjes na te gaan hoe het verzet destijds naar de nazipolitiek in Brussel keek. We citeren, het partijblad van de geïlegaliseerde Vlaamsche Kommunistische Partij (editie van december 1941) naar aanleiding van de taaltoestanden in de Brusselse scholen:

De eerlijke Vlaamsche Nationalisten, die niet bereid zijn den Hitlerknecht te spelen, zullen hieruit het passende besluit kunnen trekken dat de nazi's al evenmin bekomen zijn om de Vlaamsche rechten als om die der Hotentotten en dat zij slechts uit politieke berekening spreken over het recht der kleine volkeren. Veel gescheer en weinig wol. Veel lawaai over nationalisme, socialisme en tegen de ploetokraten, maar “het hekken blijft aan den ouden stijl”.

In een periode waarin enerzijds ook de midden- en een deel van de rechterzijde van de Vlaamse Beweging eindelijk afscheid durven te nemen van de erfenis van de collaboratie van een deel van het Vlaams-nationalisme (gesymboliseerd door het voortreffelijke boek van Frank Seberechts) en anderzijds een groeiende verdachtmaking van de Vlaamse Beweging in het algemeen op basis van historisch niet altijd steekhoudende argumenten (denk maar aan de recent verspreide benaming “de collaboratievlag”), is het misschien goed dat er ook een oproep komt ten aanzien van mensen als François De Smet (de nieuwe voorzitter van DéFI) en Eric Corijn (gezagsgetroouw verdediger van het “progressieve” Brussels stadsproject) om in het reine te komen met de oorsprongs- en oorlogsgeschiedenis van hun stroming. Op dit vlak zijn wij van onze kant alvast “kinderen van het verzet” ...



Het “Distrikt Brüssel”:
een bedenkelijke
ontstaansgeschiedenis.



Exact 100 jaar geleden richtte de socialistische activist en voorlichter van de Raad van Vlaanderen Jef Van Extergem een open brief aan het Vlaamse publiek.

Van 3 tot 6 september vond in Brussel het proces tegen de activistische voorman August Borms. Borms had een belangrijke rol gespeeld in de oprichting van de Raad van Vlaanderen en in het eenzijdig uitroepen van de Vlaamse onafhankelijkheid, tegen de wil van de keizerlijke regering en het Duitse bezettingsapparaat in. Op 6 september 1919 werd Borms door het Hof van Assisen te Brussel veroordeeld tot de doodstraf wegens "een aanslag gepleegd te hebben welke tot doel had de regeringsvorm of de orde der troonopvolging omver te werpen of te veranderen, ofwel de burgers of inwoners in de wapenen te brengen tegen het koninklijk gezag, de wetgevende kamers of één dezer."

De nog zeer jonge Jef Van Extergem had een grote bewondering voor de onverschrokkenheid en rechtlijnigheid van August Borms. Hij was dan ook diep onder de indruk van deze veroordeling tot de doodstraf. Hij besloot daarop terug te keren naar de Belgische staat en zichzelf gevangen te laten nemen, zoals Borms die geweigerd had weg te vluchten uit Vlaanderen. Naar aanleiding van zijn terugkeer schreef Van Extergem dus zijn open brief die enkele weken later gepubliceerd werd in het activistische tijdschrift De Toorts.

Aan de bannelingen (De Toorts 27 september 1919)

Men schrijft ons van Vlaamse zijde: De Vlaamse activist Jef Van Extergem is in de loop der vorige week naar Vlaanderen vertrokken [1], met het inzicht door zijn aanwezigheid in bezet Vlaanderen bij zijn sociaal-democratische partijgenoten nogmaals op te treden voor de zelfstandigheid van Vlaanderen en zich dan vrijwillig bij de Belgische justitie aan te melden.

De speurhonden der Belgische regering (met drie burgerlijke socialistische ministers) blijken nog waakzaam genoeg om de socialistische onschadelijk te maken die het aandurven kritiek uit te oefenen op Fransgezinde, Vlaamsvijandige politiek van de Belgische oligarchie.

Jef Van Extergem was vóór en tijdens de oorlog secretaris van de Socialistische Wacht te Antwerpen, lid van de Belgische Werklieden Partij, medewerker aan het orgaan van Minister Anseele de soc. dem. 'Vooruit' van Gent, waarin hij met goedkeuring der redactie artikels publiceerde, die door de patriotardspers 'defaitistisch' werden genoemd.

Tijdens de oorlog heeft hij talrijke artikels geschreven over socialisme en activisme. Op een honderdtal Vlaamse meetings heeft deze nog jonge volksredenaar het woord gevoerd.

Reeds lang dacht hij er aan naar Vlaanderen te keren om voor zijn volk, voor de Vlaamse arbeiders te kunnen getuigen. Toen dr. Aug. Borms [2], waarvoor hij een diepe verering koestert, ter dood was veroordeeld, stond zijn besluit vast: in Holland was voor hem niets te doen, zijn aanhouding en zijn proces kon de Vlaamse zaak bevorderen, dus hij zou gaan! Waar zulke talentvolle volksjongens als Van Extergem de gevangenis verkiezen

boven de vrijheid alleen om hun Vlaams ideaal te kunnen dienen, groeit onze hoop dat het Vlaamse volk, door zulke dappere voorbeelden aangemoedigd, ten slotte de kracht zal vinden om zijn boeien te verbreken. Alvorens de grens over te stappen, zond Jef Van Extergem volgende afscheidsgroet:

Vlaamse Zusters en Broeders!

Wanneer deze woorden U onder ogen zullen vallen, zal ik, na vele maanden uw treurig lot gedeeld te hebben, in de macht zijn der heren van het Belgisch... Onrecht.

Denkt niet, waarde strijdgenoten, die in ballingschap moet leven, omdat gij het niet alleen bij woorden liet, maar ook daden durfde te stellen voor ons verdrukt en vernederd Vlaanderen, dat hetgeen ik deed een daad van wanhoop was, welke zou gevolgd zijn op een niet te weerstane aanval van heimwee; neen, het is veeleer de vrucht van rijp nadenken en kalm overwegen.

Het staat bij mij vast dat elke bewuste Vlaming – wat het ook moge kosten – zich in deze grootse , geweldige tijden, nuttig moet weten te maken voor datgene waar wij, tijdens de wereldbrand, met hart en ziel voor gekampt hebben: de zelfstandigheid van ons volk!

Om de zaak van het in ‘ la Belgique martyre’ zowel op geestelijk als stoffelijk gebied verdruchte Vlaanderen bekend te maken in het buitenland, is het volstrekt nodig dat een sterke groep stambewuste Vlamingen – wat nu het geval is – zich uit de klauwen onzer vervolgers houdt, door buiten het land te verblijven. De plaats van anderen is echter in Vlaanderen, al worden zij dan ook in het gevang gestopt – misschien juist daarom! Tot deze laatsten behoort ik. Immers door mijn jeugdige leeftijd ontbreekt mij het nodige gezag om de buitenlanders – al zouden mijn argumenten nog zo juist en doorslaand zijn – te overtuigen van het rechtvaardige onzer zaak.

Voorlopig kan ik mij slechts nuttig maken door het Vlaamse volk zelf in beroering trachten te brengen. Men zal mij opwerpen: ‘ daar zult ge uit de gevangenis weinig kunnen toe bijdragen’. Ik antwoord echter: ‘maar voor wat mij persoonlijk betreft, door in het buitenland te vertoeven, nog minder’.

Daarbij mijn oogmerk was niet mij, zonder meer, in handen van het Belgisch... Onrecht over te leveren...

Mijn doel is geweest het woord te vragen op een socialistische massa-vergadering om er de zielekreet van honderden jonge socialisten te laten weerklinken: ‘zelfbestuur!’ en aldus te laten voelen dat de socialistische activisten nog niet dood zijn!

Wanneer ik heb kunnen spreken, zal ik niet getracht hebben de menigte op te hitsen – het uur de Vlaamse revolutie heeft nog niet geslagen – doch kalm maar tevens onomwonden de waarheid te zeggen, aan de gedurende de oorlog zo zeer en thans meer dan ooit bedrogen en belogen massa.

Ik zal de Vlaamse socialisten herinneren aan wat Emiel Moyson dichtte:

En mochten we het treurig schouwspel beleven

Een kleiner volk, door machtiger vertreën

't Vlaams zelfbestaan zou eenmaal nog herleven

Door 't stemrecht voor elkeen

Welnu een kleiner volk is door 'machtiger vertreën' – het 'stemrecht voor elkeen' is nu veroverd – thans hebben de Vlaamse socialisten voor plicht de profetie van hun grote voorloper te verwezenlijken: Vlaams zelfbestaan!

Voor mijn rechters zal ik verschijnen het hoofd in de hoogte en fier op mijn jeugd – er van bewust zijnde, dat zij vertegenwoordigen wat aan 't verdwijnen is en ik: het nieuwe, de toekomst!

Moeilijkheden zullen hen door mij, voor wat het onderzoek betreft, niet in de weg worden gelegd – integendeel 't zal voor mij een eer zijn het vinden te vergemakkelijken, van de stukken, waaruit zal blijken dat ik en als socialist – als dusdanig van in de eerste dagen van de oorlog – en als Vlaming, tijdens de volkerenslaching, een 'zeer staatsgevaarlijk persoon' ben geweest; van veel dienst daartoe zullen de vele artikels zijn, welke van midden 1915 tot begin 1916 in Vooruit [3] verschenen en aan de hand derwelke 't mij niet moeilijk zal vallen te bewijzen dat mijn Vlaams activisme het noodzakelijk gevolg was van mijn socialistisch activisme!

In de socialistische volkshuizen ben ik opgeleid tot 'een sloper van de staat'.

De socialisten spraken destijds over klassegerecht –mij zal de eer te beurt vallen slachtoffer te worden niet alleen van een klasse maar ook een rassengerecht omdat ik – in tegenstrijd met vele mijner partijgenoten, wier geweten zwaarder weegt dan zakken bloem van 100 kg – niet bekommerd ben geweest om eigen voordeel of welstand, maar getrouw aan de idealen der eerste socialistische strijders in Vlaanderen streed:

Voor Vlaanderen!

Voor het socialisme!

Tot weerziens, Vlaamse strijdgenoten in het bevrijde Vlaanderen of in... een centraliserend-verfransend België – maar dan, laat ons dit mekaar beloven, bereid voor de kamp tot het uiterste: vrij of dood!

Vliegt de blauwvoet?...

13 september 1919

1 Van Extergem was in november 1918 naar Duitsland gevlucht waar hij kennis maakte met de Spartacusbond van Karl Liebknecht en Roza Luxemburg.

2 Het proces-Borms werd voor assisen gevoerd van 3 tot 6 september 1919. Hij werd ter dood veroordeeld.

3 O.m. Klassenstrijd (Vooruit 18 december 1915), Hoog de harten (Vooruit 5 januari 1916). Men leze ook Oproep aan de Vlaamse Sociaal-Democratische Vlamingen in het Vlaamsche Nieuws dd. 12 november 1916.



Het ontstaan van de Provisional IRA

"Out of August 1969, the Provisional IRA was born"

(Rosita Sweetman, On our knees, Ireland 1972)

In 1963 organiseerde Pat McClosky, de echtgenote van een katholieke huisarts in Dungannon (Dún Geanainn), een groep mensen die de discriminatie wilde aanklagen tegen katholieke burgers in de zes graafschappen van Ierland die onder Brits bestuur gebleven waren na de instelling van de Ierse Vrijstaat. De groep begon een "Campaign for Social Justice" waarbij ze gevallen van discriminatie op basis van godsdienst publiceerden en brieven schreven naar de autoriteiten om deze discriminatie aan te pakken.



In 1962 kwam Cathal Goulding vrij uit internering nadat hij voordien een gevangenisstraf van acht jaar had uitgezeten op het Britse eiland voor een overval op het trainingskamp van het Britse leger in het Engelse Felsted. Deze raid kaderde in de zogenaamde Border Campaign van Óglaigh na hÉireann (Vrijwilligers voor Ierland – Irish Republican Army) die in 1954 begonnen was. Nog in datzelfde jaar 1962 werd Cathal Goulding verkozen tot Stafchef van het IRA. Het eerste wat hij deed was de Border Campaign officieel stopzetten en een moratorium instellen op gewapende acties. De Border Campaign was een totale flop geworden: de katholieke bevolking in de zes

graafschappen was niet geïnteresseerd in het zich vervoegen van de door de katholieke kerk gedomineerde Ierse Vrijstaat; internering werd weer ingevoerd en duizenden republikeinse militanten werden zonder vorm van proces vastgezet zowel in het noorden als in de Vrijstaat. Goulding: *"Ik vond dat we in de Republikeinse Beweging eens moesten gaan zitten en eens goed kijken naar de Republikeinse Beweging, van 1798 tot nu. Wij vonden dat de Beweging als een geheel nooit nagedacht had over het winnen van een oorlog. Ze hadden alleen gedacht aan het beginnen ervan. Wat we mistten was de steun van het volk. De reden waarom we zijn steun niet hadden was dat het volk niet verstond wat wij verstonden onder vrijheid. Ze dachten dat het een soort van glorieuze rechtvaardiging was van het Ierse ras. Dat was helemaal niet ons idee. Onze strijd moet een sociaal-politieke zijn. Iets met de gewone mensen. De Ierse middenklasse voelde zich geëmancipeerd als nooit tevoren, de mensen die de vrijheid nodig hadden waren de mensen die niets hadden. Dat is waar wij voor vochten en dat moesten we duidelijk maken aan het volk. Daarom moesten we onszelf inschakelen in hun dagelijkse strijd voor het bestaan. Woongelegenheden, toegang tot land, vakbonden, werkloosheid – misschien zou het tien jaar van dergelijk werk vragen voor we zelfs maar konden zeggen dat we de basis hadden voor een revolutionaire beweging. In 1964 werd een negenpuntenplan voorgelegd aan een buitengewone Legerconventie. Het was alleen voor intern gebruik en had betrekking op wat we moesten doen als revolutionaire kracht. De belangrijkste aanbevelingen waren het laten vallen van de ban op deelname in parlementaire activiteiten en de vorming van een nationaal bevrijdingsfront om alle krachten te verenigen die tegen het establishment vochten. Als we onze agitatie in het noorden begonnen botsten we op een hermetische muur. We waren in een zekere zin amateurs en de Republikeinse Beweging was volledig buiten de wet gesteld in de zes graafschappen. Voor we een eigenlijke agitatiebeweging konden vormen, moesten we de grond vrij maken voor politieke actie. Het eerste wat we nodig hadden waren burgerrechten. We zegden aan de republikeinen dat ze zich bij de Civil Rights Movement moesten vervoegen en*

voort ontwikkelen met het idee om burgerrechten te krijgen in het noorden. Zolang de Civil Rights Movement geen revolutie wilde, of totale vrijheid, of hereniging met de 26 graafschappen, voelden we dat ze ook protestanten zou aantrekken en dat we uit de oude tegenstellingen konden geraken. Onze doelen waren burgerrechten hervormingen voor de katholieke en de protestantse werkende klasse en de splitsing van de Unionistische Partij.”

Sinn Féin was in die tijd nog steeds een verboden partij in de zes graafschappen.

In augustus 1966 vond in Maghera (Machaire Rátha) een geheime ontmoeting plaats tussen Cathal Goulding en Roy Johnston van de generale staf van het IRA, mensen die actief waren in de Campaign for Social Justice en twee Noord-Ierse nationalistische parlementsleden. Doel was het bespreken van de oprichting van een organisatie voor burgerrechten. In februari 1967 werd de Northern Ireland Civil Rights Association (NICRA) formeel opgericht. De eisen waren: één persoon, één stem in lokale verkiezingen; stemrecht vanaf 18 jaar voor lokale verkiezingen; hertekening van de gemanipuleerde grenzen van de kiesdistricten; het opzetten van een officiële commissie vanuit Londen waarbij klachten over sectaire discriminatie konden worden ingediend; een verplicht puntensysteem voor het toekennen van sociale woningen; het herroepen van Special Powers Act; de afschaffing van de Public Order Amendment Act en de ontbinding van de protestantse paramilitaire eenheid B-specials.

De burgerrechtenbeweging trok steeds meer volk aan. In maart 1968 werd het Derry Housing Action Committee opgericht dat opkwam voor een correctere toewijzing van sociale woningen, dus ook aan katholieke gezinnen. Op 5 oktober 1968 kwamen in Derry 2000 mensen op straat voor een verboden betoging voor burgerrechten. De betoging werd door de Royal Ulster Constabulary (RUC), de autonome Noord-Ierse politiemacht, uiteengeslagen. Voor heel de wereld werd Derry getoond als een centrum van discriminatie en door de overheid georganiseerd sectair geweld. In Belfast verenigde een groep studenten van de Queen's University zich onder de naam "People's Democracy" (Volksdemocratie) geïnspireerd door de gebeurtenissen in Derry. Ze organiseerden een mars van Belfast (Béal Feirste) naar Derry op nieuwjaarsdag 1969 om hun solidariteit te tonen met de burgerrechtenbeweging in Derry en hun eisen te steunen. Even buiten Derry, aan Burntullet Bridge, werden ze onder toezicht oog van de RUC die niet ingreep, met bakstenen, kasseien, flessen en stokken aangevallen door een groep loyalisten die georganiseerd was door predikant Ian Paisley en majoor Ronald Bunting van de Ulster Special Constabulary (USC). Toen de deelnemers aan de mars, waarvan velen gewond waren, op 5 januari in Derry aankwamen braken gevechten uit tussen hun supporters en de RUC. Die nacht viel de RUC in Derry een aantal huizen binnen en hield een klopjacht op activisten waarbij volgens een officieel Brits onderzoeksrapport provocatieve sectaire leuzen geroepen werden door de RUC. Dit alles schrok gematigde protestanten af en de studenten keerden zich naar een revolutionair programma.



Het hele voorjaar waren er confrontaties tussen leden van de katholieke gemeenschap in Derry en de verschillende Noord-Ierse politiediensten. Verschillende katholieken vonden daarbij de dood. Op 12 juli kwam het opnieuw tot confrontaties tussen de katholieke gemeenschap en de RUC in Derry, Dungiven (Dún

Geimhin) en Belfast naar aanleiding van de marsen van de Orange Order ter herdenking van de Battle of the Boyne (1690). Naar aanleiding daarvan werd in Derry vanuit de Republican Clubs de Derry Citizens Defence Association (DCDA) opgericht ter voorbereiding van de te verwachten confrontaties op 12 augustus. Op 12 augustus organiseerde de Orange Order de jaarlijkse mars ter herdenking van de Apprentice Boys die verhinderden dat troepen van de katholieke koning James II Derry konden innemen in 1688. De Britse mars kwam langs de katholieke wijk de Bogside (Taobh an Phortaigh) en vanop de wallen werden zoals gewoonlijk allerlei provocaties uitgevoerd naar de bevolking van de Bogside. Deze keer werden ze echter beantwoord met stenen, flessen en knikkers uit katapulten. Daarop kwam de RUC in actie: ze vielen de barricades aan die door de DCDA aangelegd waren om de Bogside te beschermen. Met molotovcocktails werden ze verhinderd de wijk binnen te trekken. De DCDA zette Radio Free Derry op om de verdedigingswerken de volgende dagen te blijven coördineren. Op 4 dagen tijd schoot de RUC meer dan duizend traangasgranaten af in deze dichtbevolkte wijk. Om de druk op de Bogside in Derry weg te nemen besloot de republikeinse beweging op 14 augustus om te dreigen in Belfast vanuit de katholieke wijken (Falls Road (Bóthar na bhFál) en Divis Street) de protestantse wijk rond de Shankill Road (Bóthar na Seanchille) aan te vallen. Daarop trok de RUC in Belfast met pantserwagens de katholieke wijken in, gevolgd door de paramilitaire B Specials en de loyalistische groepen. Liam "Billy" McMillan, IRA-bevelhebber in Belfast, riep alle weerbare republikeinse militanten op voor "defensieve taken". 30 volunteers, 12 leden van de vrouwenorganisatie Cumann na Mban en een 60-tal jongeren van Fianna stonden in voor de verdediging. Ze beschikten over één machinegeweer, één machinepistool, één karabijn en zes revolvers. In de confrontaties die volgden stierven 7 katholieken en 2 protestanten. In de nacht van 14 augustus stak een loyalistische massa onder toekijkend oog van de RUC huizen van katholieken in Conway Street in brand. 's Anderendaags trok een grote groep loyalisten naar de katholieke Bombay Street waar ze alle huizen platbranden waarna de katholieke huizen in Kashmir Street en Cupar Street volgden. Meer dan 1500 katholieke gezinnen en meer dan 350 protestantse gezinnen bleven dakloos achter. Vanuit Centraal Belfast vluchtten vele katholieke gezinnen naar het katholieke voorstadsje Andersonstown (Baile Andarsan). Op dezelfde 15e augustus werden Billy McMillan en 19 andere republikeinen door de RUC opgepakt onder de uitzonderingswetgeving van de Special Powers Act 1922.



De nieuwe ideologische marsrichting van de Republikeinse Beweging en de groeiende burgerrechtenbeweging in het noorden had het establishment van de Ierse Vrijstaat ongerust gemaakt. Daarop besloot de Fianna Fáil-regering van Jack Lynch om de Republikeinse Beweging wapens aan te bieden in ruil voor het stopzetten van hun socialistische agitatie. Goulding: *"In 1969 werden bepaalde agenten en leden van Fianna Fáil uitgestuurd op het IRA te infiltreren. Als ze ondervonden dat ze geen wijziging bij ons*

konden veroorzaken begonnen ze de mannen in het noorden te bewerken. Hun werd verteld dat, als ze wegbraken van wat ze de marxistische/communistische groep in Dublin (Baile Átha Cliath) noemden, dat ze dan wapens en geld zouden krijgen. In het zuiden zegden diezelfde mannen ons dat we moesten stoppen met het establishment in de 26 graafschappen aan te vallen, alle socialistische politiek laten varen en een frontale aanpak inzetten op de unionisten in het noorden. Wat zij in feite wilden was de ontwikkeling van Fianna Fáil-macht in de zes graafschappen via een sectaire oorlog. Ik zei deze agenten dat we zelf zouden beslissen hoe we de wapens en het geld zouden gebruiken als we besloten ze aan te nemen en daar stopte de discussie. We kregen in feite wel geld van Fianna Fáil-mensen die geld inzamelden in Londen. Ik zou geld aannemen van president Nixon als hij het aanbod maar ik zal het gebruiken zoals ik het wil.”

Er was van in het begin oppositie geweest tegen de nieuwe marxistische richting die de republikeinse beweging ingeslagen was. Vooral in de zes graafschappen hadden in de loop van de jaren '60 activisten die actief geweest waren in de Border Campaign afgehaakt. Ze beschuldigden "Dublin" ervan om het wapen ingeruild te hebben voor de folder en weinigen zagen daar het nut van in. Ze zeiden dat "de jongeren" het nu maar zelf moesten doen. In 1968 had Jimmy Steele, een van de meest gezaghebbende republikeinse militanten in Belfast, publiekelijk de linkse koerswijziging aangevallen op een begrafenis ceremonie van twee IRA-veteranen. Dat was hem op disciplinaire maatregelen komen te staan. Op 22 augustus 1969 hadden Steele en nog zo'n 15 andere republikeinse militanten in Belfast een vergadering met een vertegenwoordiger van de inlichtingendienst van het leger van de Vrijstaat, kapitein James Kelly. Hij kwam wapens en geld aanbieden in ruil voor het doorsnijden van de banden met het hoofdkwartier in Dublin, het opzetten van een nieuw gezuiverd noordelijk commando, het stopzetten van socialistische agitatie en het concentreren op militaire activiteiten. Op 24 augustus kwamen IRA-veteranen Joe Cahill, Seamus Twomey, Dáithí O Conaill, Billy McKee en verschillende anderen samen om te beslissen de steun aan te nemen en op zijn minst in het noorden een alternatieve leiding te vormen.



Toen McMillan en zijn medegevangenen na drie weken vrijkwamen belegde McMillan op 22 september een bijeenkomst van alle bevelhebbers in Belfast om een vertrouwensstemming te hebben over zijn terugkeer als algemeen bevelhebber en om de recente gebeurtenissen te bespreken. Een half uur nadat de vergadering diende te beginnen, waren nog maar drie genodigden opgedaagd. McMillan besliste de vergadering te verdagen maar nog voor ze kon uiteengaan werd de deur opengegooid. 16 gewapende mannen kwamen binnen, aangevoerd door Jimmy Steele, Billy Kelly, John Kelly, Billy McKee en Seamus Twomey. Bij hen was ook Hugh Kennedy, een man die door McMillan zelf was geïntroduceerd bij de Citizens' Defence Committees. Later zou blijken dat Hugh Kennedy een

informant was voor Fianna Fáil en hiervoor vrijgesteld was van zijn job bij de staatsdienst voor de promotie van melk in de Vrijstaat. John Kelly en Billy McKee kwamen binnen met getrokken wapens en zegden dat ze "de zaak overnamen". McMillan, die ongewapend was, nodigde hen uit neer te zitten en "de situatie te bepreken". De opposanten zeiden dat het IRA de mensen in de steek gelaten had door hen niet te verdedigen doordat ze hier ook geen wapens (genoeg) voor hadden. McMillan stelde dat hij niet zinnens was het bevel over te dragen aan mannen die de beweging jaren voordien verlaten hadden en dat ze beter tot een overeenkomst konden komen. Anders zouden republikeinen op republikeinen schieten en dat zou het Noord-Ierse establishment en de Britten best uitkomen. Er werd inderdaad een compromis bereikt. Billy McMillan bleef algemeen bevelhebber in het noorden, zes opposanten werden opgenomen in de commandostaf, de

relaties met “Dublin” werden voor een proefperiode van drie maanden verbroken en met de £6500 die het IRA in zijn geldkoffers had in het noorden zouden wapens worden gekocht. Als er na drie maanden geen verandering was, zouden Goulding en drie andere linksen uit het hoofdkwartier worden “verwijderd” en zou er een autonoom noordelijk commando worden opgezet, zouden socialistische programma’s en agitatie stopgezet worden en zouden er ondertussen geen vertegenwoordigers van Belfast deelnemen aan de Algemene Bijeenkomst die gepland was voor november.

Op de Algemene Bijeenkomst van het IRA in december bleven de vertegenwoordigers van Belfast effectief weg en twee resoluties werden overweldigend goedgekeurd: het laten vallen van het abstentionisme met betrekking tot republikeinse zetels in de parlementen en de vorming van een nationaal bevrijdingsfront om alle anti-establishmentactiviteiten te coördineren. Sean Mac Stíofáin, Ruairí Ó Brádaigh en enkele andere leden van de Army Council weigerden hierop zich verkiesbaar te stellen voor de Army Council. Mac Stíofáin verklaarde dat de leiding van het IRA niet langer de republikeinse doelstellingen nastreefde. De opposanten trokken zich terug en op een bijeenkomst later in december werd een Provisional Army Council opgezet met als leden Mac Stíofáin, Ruairí Ó Brádaigh, Dáithí O Conaill, Paddy Mulcahey, Sean Tracey, Joe Cahill en Leo Martin. Op 28 december 1969 werd een eerste verklaring uitgegeven: *“We verklaren onze trouw aan de 32 graafschappen Ierse republiek, uitgeroepen op Pasen 1916, gevestigd door de eerste Ierse Dáil [parlement] in 1919, gewelddadig omvergeworpen in 1922 en onderdrukt tot vandaag door de bestaande door de Britten opgelegde verdeeldheidsstaten van 6 graafschappen en 26 graafschappen.”* In Belfast werd een aantal bijeenkomsten belegd. Op een bijeenkomst waar McMillan het woord voerde werd hem gezegd: *“Wij zijn niet geïnteresseerd in het opzetten van een republiek, een socialistische, een democratische of wat dan ook, we zijn alleen geïnteresseerd in het verdedigen van onze huizen.”*

Mac Stíofáin werd de eerste bevelhebber van het Provisional IRA. Mac Stíofáin was samen met Goulding veroordeeld voor de raid op het Felsted Training Camp. Ook hij werd in 1962 vrijgelaten. Hij verzette zich tegen de nieuwe politieke richting van de Republikeinse Beweging maar werd door de



opposanten in 1964 verkozen als lid van de uitvoerende raad. Mac Stíofáin: *“In 1969 was mijn eenheid de enige eenheid die in staat was om onmiddellijk militaire actie te ondernemen in het noorden. We probeerden effectief een RUC-basis op te blazen met 12 B Specials erin, maar de zekering ging niet af. Het zou een geldige zaak geweest zijn.”* *“Augustus ‘69 veroorzaakte een geweldige emotionele oprisping. Het IRA was slapend betrapt, ondanks de herhaalde waarschuwingen. Ik voelde heel de tijd dat het IRA zich moest hebben voorbereid op het ondernemen van actie. In mei ‘69 had een aantal van de noordelijke eenheden een bijeenkomst en ze beslisten dat ze zeer krap bij munitie en voorraden zaten en er werd overeengekomen dat wij “stuff” (wapens en springstof) zouden samenbrengen vanuit het zuiden. Dit is nooit gebeurd. De dag dat de crisis in het noorden uitbrak (13 augustus ‘69) zaten Cathal Goulding en Mick Ryan verdomme in de bergen een film te maken met Yorkshire Television. Ik werd kortstondig naar de grens gestuurd maar teruggeroepen en tegen dan was de crisis al voorbij en de mensen verwelkomden het Britse leger. Er was een afsplitsing in Belfast van Dublin, reeds geruime tijd voor de grote splitsing. Na augustus ‘69 werd mij gezegd dat ik “het enige lid van het Dublin hoofdkwartier” was dat ze daar nog wensten te zien.”* *“Een Algemene Vergadering van het IRA werd gepland voor December ‘69. Ik stelde voor de resoluties voor het laten vallen van het abstentionisme en het vormen van een nationaal front op te bergen. Ik wist dat dit de beweging zou splitsen. Ik verzette mij tegen zitting nemen in de*

Dáil of in Stormont, want in de Dail kan je niets doen. Het is een rijkemensclub. Ten eerste is hij illegaal en heeft hij geen mandaat van het volk. Republikeinen erkennen alleen de eerste Dáil. Dan verzetten ik mij tegen het zich vervoegen bij extreemlinkse organisaties zoals de Communistische Partij van Ierland. Ik ben geen anticommunist, ik heb van tijd tot tijd vriendschappelijke relaties gehad met mensen in de communistische partij, maar zij zijn volledig onderworpen aan Moskou en ik was niet bereid samen te werken met een partij onder invloed van Moskou of Peking. Ik geloof niet in communisme want het is een dictatuur en omdat ik niet geloof in atheïsme.” “In januari 1970 splitste de beweging op deze twee dingen en het Provisional IRA en Sinn Féin werden opgezet. Onze eerste doelstellingen waren het uitbouwen en versterken van het [Provisional] IRA. Aan wapens en uitrusting geraken, ons eigen blad An Phoblacht van de grond krijgen, contacten organiseren met Amerika [Clann na Gael]. Dan moesten we onze eigen Árd Fheis [jaarlijkse algemene vergadering] organiseren. De organisatie werd opgezet volgens de regels en bepalingen van de Republikeinse Beweging.”



Mac Stiofáin: *“The Officials zeggen dat tenzij je betrokkenheid van de massa’s hebt, je geen revolutie hebt. Wij zeggen: de gewapende strijd komt eerst en daarna politiseer je. Maar onze campagne loopt goed in het noorden nu. Vele eenheden van de Officials zijn naar ons overgekomen. [1972] Numeriek zijn we veel sterker dan zij. We hebben maar een handvol mensen verloren in de eerste week van de internering en sindsdien werden ze allemaal vervangen door zeer beloftevol materiaal dat opkomt vanuit de rangen. We geven*

onze vrijwilligers een paar weken basistraining in wapens en technologie. Mensen zeggen dat we een zeer hoge graad aan ongevallen hebben en dat dat komt door een gebrek aan training. Een deel mag daaraan te wijten zijn maar je moet het bekijken in termen van het aantal operaties dat we uitvoeren: meer dan 100 per week. Ongevallen zijn onvermijdelijk. Er is geen afzonderlijk noordelijk commando, alle eenheden leggen verantwoording af aan mij. Het operationeel beleid ligt vast en de commandanten van de eenheden zijn verantwoordelijk om dat uit te voeren. In feite zit ik er meestal achter omdat ze nog niet genoeg doen.”

Reeds in 1972 waren er “provisionals” die er een andere mening op nahielden. John Kelly, één van de “architecten” van het Provisional IRA legde in 1972 volgende verklaringen af. Vraag: “Denk je dat een militaire overwinning mogelijk is? Antwoord: “Nee. Maar het Britse leger kan ook geen militaire overwinning behalen.” Op de lange termijn, wie gaat dan wat winnen, en wanneer? “Ik denk dat alles wat het Provisional IRA op dit moment kan zijn, is de militaire voorhoede te zijn van de mensen, die druk uitoefent voor een politieke oplossing.” Maar als de mensen, de katholieke bevolking, niet gepolitiseerd is, is er dan geen gevaar dat ze oorlogsmoe worden en bereid tot vrede onder gelijk welke omstandigheid? “Ik denk dat de katholieken al oorlogsmoe zijn. Ik denk dat de hele spanning al te veel wordt voor hen en dit is het gevaarlijkste en kritiekste stadium van de campagne. De Provisionals hebben effectief een politiek vacuüm gecreëerd maar ze zijn er niet in geslaagd om het op te vullen. Ik ga er mee akkoord dat je, zolang je de massa van de mensen niet gepolitiseerd hebt, geen revolutionaire situatie hebt. Plus het feit natuurlijk dat als je buiten Belfast of Derry gaat, de mensen helemaal niet betrokken zijn. Ze zien de hele campagne zoals de zuiderlingen - ze lezen erover in hun dagbladen en dan gaan ze verder met hun leven.” Maar waarom is de campagne dan



voortgezet? En mocht je kunnen herbeginnen in '69, zou je het anders doen? En in welke termen was het de moeite waard? “Het is alleen maar iets waard geweest – alle bomaanvallen en doden – als het wat politieke vooruitgang brengt. Het gevaar is dat je teruglijdt naar achter je startpunt en er slechter uitkomt dan toen je begon. Je hoopt door de bommencampagne een bepaald politiek doel te bereiken en als dat lukt dan is dat het waard geweest; het zou een tragedie zijn als dat niet het geval was en al deze mensen gestorven zouden zijn.” En als we terug in 1969 zouden zijn? “Ik denk dat de leiding van de Provisionals evenveel nadruk moest gelegd hebben op de politieke activiteit als op de militaire, voorzien in de politieke noden van de mensen. Dit hebben we niet gedaan en doen we nog steeds niet.”



Het zou nog duren tot eind de jaren '70 eer de Provisionals met een nieuwe militaire en politieke leiding die uit de rangen opgegroeid was, zoals Gerry Adams en Martin McGuinness, begonnen te voorzien “in de politieke noden van de mensen” met de “Armalite and ballot box strategy”. In 1977 kwam er een nieuwe versie van het “Groene Boekje”, een inleiding voor nieuwe [Provisional] IRA-rekruten. Daarin stond dat ze moesten zweren “de oprichting van een Ierse socialistische republiek gebaseerd op de verklaring van 1916 te steunen”.

Het Official IRA/Sinn Féin kende een volgende afsplitsing in 1974 toen een groep rond Seamus Costello zich verzette tegen een staakt-het-vuren ten aanzien van het Britse bezettingsapparaat en de Irish Republican Socialist Movement oprichtte, met het Irish National Liberation Army (INLA) als militaire tak en de Irish Republican Socialist Party (IRSP) als politieke tak. Official Sinn Féin veranderde later zijn naam in Sinn Féin the Workers Party en dan Workers Party of Ireland, en degenereerde tot een sektarisch-bureaucratisch partijtje.

De Provisionals kenden hun eerste afscheuring in 1986 met de vorming van de Continuity Army Council of the IRA na de Algemene Vergadering van het Provisional IRA in september 1986 en de oprichting van Republican Sinn Féin na de Ard Fheis van Provisional Sinn Féin begin november 1986. Breekpunt was terug het abstentionisme ten aanzien van de Britse parlementaire instellingen en nu ook het Europees Parlement. In 1997 volgde een nieuwe afscheuring ten gevolge van het politiek proces dat zou leiden tot het Goede-Vrijdagakkoord dat ondertekend werd op 10 april 1998. Deze afscheuring organiseerde zich als Real IRA met de 32 County Sovereignty Movement als politieke uitdrukking. Op 28 augustus 2005 verklaarde de Army Council of the [Provisional] IRA in een publieke verklaring een einde te maken aan zijn gewapende campagne en dat zijn militanten de doelstellingen met vreedzame politieke middelen zouden nastreven.



De invasie die het Turkse AKP-MHP-Moslimbroederschap-regime najaar 2019 lanceerde in de Democratische Federatie van Noord-Syrië (DFNS) is een nieuwe stap in het project van Recep Tayyip Erdogan om het Ottomaanse kalifaat 100 jaar na zijn ineenstorting opnieuw op te richten. Doel is de vernietiging van het enige project in het Midden-Oosten dat uitgaat van gelijkwaardigheid van vrouwen en mannen en het vreedzame en democratische samenleven van verschillende etnische en religieuze gemeenschappen op basis van gedecentraliseerde beslissingscentra en zelfbeschikking.

Daarvoor worden door de Turkse NAVO-troepen jihadistische huurlingen van onder andere de Sultan Murad-Divisie en de Suleyman Shah-Brigade, nu vermomd als "Syrisch Nationaal Leger", als kanonnenvlees in de eerste linie ingezet. Zij moeten het vuile werk van een etnische zuivering in Zuidwest-Koerdistan opknappen voor de kalief in spe. Het is geen toeval dat de emir van Hayat Tahrir al Sham, Al Qaeda in Syrië, Abu Mohammad Al Jolani, zijn steun voor de invasie van de Turks-jihadistische troepenmacht uitgesproken heeft. Het is ook geen toeval dat ISIS zich al op de eerste dag van het Turks-jihadistische offensief (9 oktober) waagt aan een grootschalige operatie tegen de Syrische Democratische Strijdkrachten (SDF).



De V-SB geeft zijn onvoorwaardelijke steun aan alle vormen van verzet tegen de Turks-jihadistische invasiemacht in de DFNS.

De V-SB eist van de Belgisch staat en de EU dat ze

- 1) de instelling van een no-flyzone door de VN over de DFNS afdwingen;
- 2) de soldaten van de SDF voorzien van voldoende en efficiënte luchtafweerraketten (Stinger, Starstreak en Mistral) en antitankgeschut (TOW en Spike) om de Turks-jihadistische invasiemacht te vernietigen.



Lidmaatschap



De lidgelden: €8 voor werkenden, €5 voor studenten en niet-werkenden.

Een radicaal links en soevereinistisch alternatief is broodnodig. Wij rekenen op jou! Bouw mee aan een Vlaams en links alternatief voor de 21ste eeuw!

Voor vragen: info@v-sb.net

Pridevlag met leeuw

100 cm op 95 cm;

prijs: 20 €



Aan de linkerzijde mogelijkheid voorzien om een stok door te steken.

Meer info: secretariaat@v-sb.net

IBAN: BE06 9795 9442 7422

BIC: ARSPBE22

Alle foto's van V-SB acties zijn te vinden

op onze Flickr-account:

<https://www.flickr.com/photos/v-sb>

en op onze Facebook-account:

<https://www.facebook.com/vlaamssocialistischebeweging/>

